

TOPLUMSAL CİNSİYET VE SİYASET

7. BÖLÜM

Fatma BAŞAR¹
Meryem ÖNGEN²

Giriş

Cinsiyet, biyolojik olarak kadın ya da erkek olmak anlamına gelmektedir. Türk Dil Kurumu (TDK) cinsiyeti “Bireye, üreme işinde ayrı bir rol veren ve erkekle dişiyi ayırt ettiren yaradılış özelliğı” şeklinde tanımlamıştır ⁽¹⁾. Oxford sözlüğünde ise cinsiyet, kadın ya da erkek olma gibi sadece biyolojik farklılıklar değil, özellikle sosyal ve kültürel farklılar açısından da belirli cinsiyetin üyeleri şeklinde tanımlanmaktadır ⁽²⁾. Cinsiyet kimliğı ise biyolojik anlamda cinsiyetten farklı olarak doğuştan gelmemektedir. Cinsiyete tanımlanan kimlik sosyal ve kültürel olarak inşa edilir ve bu nedenle zaman içinde değişime uğrayabilir. Ayrıca cinsiyet kimliğı sadece rollerle değil, aynı zamanda ilişkilerle de ilgilidir. Bu doğrultuda cinsiyet kimliğinin güç, ayrıcalıklar, sorumluluklar, haklar ve görevlerle ilgili olduğu görülmektedir ⁽³⁾.

Toplumsal cinsiyet, toplumun cinsiyet olarak kadın ve erkek ile ilgili algıları, yargıları, beklentileri ve attettiğı roller şeklinde tanımlanmaktadır ⁽⁴⁾. Bir başka ifade ile toplumsal cinsiyet, kadın ve erkek olmakla ilgili nitelikler, fırsatlar ve ilişkilerin yanı sıra kadınlar ve erkekler arasındaki sosyal ve kültürel ilişkileri de ifade etmektedir. Bu nitelikler, fırsatlar ve ilişkiler büyük ölçüde sosyal olarak

¹ Doç. Dr. Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliğı, fatma.basar@ksbu.edu.tr

² Araş. Gör. Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliğı, meryemongen@akdeniz.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Türk Dil Kurumu (TDK) (2020). *Cinsiyet tanımı*. (21/09/2020 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden ulaşılmıştır).
2. Oxfords Learner's Dictionaries (2020). *Definition of gender*. (21/09/2020 tarihinde <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/gender?q=gender> adresinden ulaşılmıştır).
3. Kasomo D. Factors affecting women participation in Electoral politics in Africa. *International Journal of Psychology and Behavioral Sciences*. 2012; 2(3): 57-63. Doi: 10.5923/j.ijpbs.20120203.01
4. Esen E, Soyly Y, Siyez DM, ve ark.. Üniversite öğrencilerinde toplumsal cinsiyet algısının toplumsal cinsiyet rolü ve cinsiyet değişkenlerine göre incelenmesi. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*. 2018; 8(1): 46-63.
5. Heywood A. (2007). *Siyaset*. Ankara: Adres Yayınları
6. Sumbas A. *Kadın ve siyaset*. (28/09/2020 tarihinde http://ka-der.org.tr/wp-content/uploads/2019/08/Kad%C4%B1n-ve-Siyaset_Siyaset-Sosyolojisi.pdf adresinden alınmıştır).
7. Özer S. Kadınlara seçme ve seçilme hakkı verilmesinin Türk kamuoyundaki yankıları. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*. 2013; 29(85): 131-167.
8. Öztürk ZA. Uluslararası siyasette ve karar alma mekanizmalarında kadın. *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi*. 2012; 3(1): 1-33. Doi: 10.18354/esam.81739
9. Sevim, A. (2005). *Feminizm*. İstanbul: İnsan Yayınları
10. Walters, M. (2005). *Feminizm* (s. 98-105). (Hakan Gür, Çev.). İstanbul: Dost Kitabevi
11. Steans, J., Pettiford, L., & Diez, T. (2005). *Introduction to International Relations: Perspectives and Themes*. Harlow: Pearson Education
12. Kaypak Ş, Kahraman M. Türkiye'de kadının insan hakları ve anayasal yansıması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2016; 13(33): 298-315.
13. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) (2018). *Women's political participation in Egypt*. Barriers, opportunities and gender sensitivity of select political institutions. (23/09/2020 tarihinde <http://www.oecd.org/mena/governance/womens-political-participation-in-egypt.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
14. Mlambo C, Kapingura F. Factors influencing women political participation: The case of the SADC region. *Cogent Soc Sci*. 2019; 5(1): 1-13. Doi: 10.1080/23311886.2019.1681048
15. Chalaby O (2017). *Ranked and mapped: Which countries have the most women in parliament*. (23/09/2020 tarihinde https://apolitical.co/en/solution_article/which-countries-have-most-women-in-parliament adresinden ulaşılmıştır).
16. Radu S (2018). *Women still a rare part of world's parliaments*. Never governments do more to include women in their legislatures than countries with older institutions. (23/09/2020 tarihinde <https://www.usnews.com/news/best-countries/articles/2018-09-04/women-are-still-underrepresented-in-parliaments-around-the-world> adresinden ulaşılmıştır).
17. Inter-Parliamentary Union (IPU) (2020). Global and regional averages of women

- in national parliaments. (03/10/2020 tarihinde https://data.ipu.org/women-averages?month=10&year=2020&op=Show+averages&form_build_id=form-kxj-tOAB4NLIW5WH3nGDDvUPyUplkHG-USPIILID_o2I&form_id=ipu__women_averages_filter_form adresinden ulaşılmıştır).
18. Onay M. Kadınların siyaseti, siyasetin kadınları. *Organizasyon ve Yöntem Bilimleri Dergisi*. 2013; 5(1): 100-110.
 19. Çerezci S. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kadın bakanı Prof. Dr. Peyman Türkan Ak-yol'un siyasi hayatı. *Belgi Dergisi*. 2018; 2(16): 820-844.
 20. Sadie Y. Women in political decision-making in the SADC region. *Agenda Empowering Women for Gender Equity*. 2015; 19(65): 17-31.
 21. Kangas A, Haider H, Fraser E (2014). *Gender and Governance. Gender: Topic Guide* (pp. 65-76). Revised edition with E Browne. Birmingham: GSDRC, University of Birmingham, UK. (23/09/2020 tarihinde <https://gsdrc.org/wp-content/uploads/2015/07/gender.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
 22. Nsana S, Kabuki M. Factors affecting women's political participation in Lusaka: A case study of Kabwata and Munalu Constituencies. *The International Journal of Multi-Disciplinary Research*, 2017: 1-12. (23/09/2020 tarihinde <http://www.multiresearch.net/cms/publications/CFP3112017.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
 23. Kassa S. Challenges and opportunities of women political participation in Ethiopia. *J Glob Econ*. 2015; 3(4): 1000162. Doi: 10.4172/2375-4389.1000162
 24. Kayuni HM, Chikadza KF. The gatekeepers: Political participation of women in Malawi. *CMI Brief*, 2016; 15(12). (23/09/2020 tarihinde <https://www.cmi.no/publications/5929-gatekeepers-political-participation-women-malawi> adresinden ulaşılmıştır).
 25. Paxton P, Kunovich S, Hughes MM. Gender in politics. *Annu Rev Sociol*. 2007; 33: 263-284. Doi: 10.1146/annurev.soc.33.040406.131651
 26. Ndirangu LN, Onkware K, Chitere P. Influence of political culture on women participation in politics in Nairobi and Kajido counties. *Strategic Journal of Business & Change Management*. 2017; 4(3): 365-380.
 27. United Nations (UN) (2019). *Goal 5: Achieve gender equality and empower all women and girls*. Sustainable Development Goals. (23/09/2020 tarihinde <https://www.un.org/sustainabledevelopment/gender-equality/> adresinden ulaşılmıştır).
 28. Howell J. Women's political participation in China: Struggling to hold up half the sky. *Parliam Aff*. 2002; 55(1): 43-56. Doi: 10.1093/parlij/55.1.43
 29. United Nations Development Programme (UNDP) (2000). *Women's political participation and good governance: 21st Century Challenges*. New York: United Nations Development Programme. (23/09/2020 tarihinde https://www.onlinewomeninpolitics.org/beijing12/wpp_gg.pdf adresinden ulaşılmıştır).
 30. Inter-Parliamentary Union (IPU) (2020). *Percentage of women*. Compare data on Parliaments. (03/10/2020 tarihinde https://data.ipu.org/compare?field=chamber%3A%3Acurrent_women_percent®ion=europe&subregion=southern_europe&structure=any__lower_chamber#map adresinden ulaşılmıştır).
 31. Inter-Parliamentary Union (IPU) (2020). *Women in Politics: 2020*. (03/10/2020 tarihinde <https://www.ipu.org/resources/publications/infographics/2020-03/women-in-politics-2020> adresinden ulaşılmıştır).

32. Afolabi AA, Lanre A. (Eds). (2003). "Gender Audit – 2003 Elections and issues in Women's Political Participation in Nigeria", A Publication of Women Advocates Research and Documentation Centre (WARDC).
33. Demir Z (2015). *Kadınların siyasete katılımı ve katılımı arttırmaya yönelik stratejiler*. (25/09/2020 tarihinde <http://kadinrastirmalari.kadem.org.tr/kadınların-siyasete-katılımı-ve-katılımı-arttırmaya-yönelik-stratejiler/> adresinden ulaşılmıştır).
34. Atabey G, Hasta D. Siyasal katılım, siyasal yeterlik ve toplumsal cinsiyet. *Nesne (Psikoloji Dergisi)*. 2018; 6(13): 484-516. Doi: 10.7816/nesne-06-13-10
35. Vogel DL, Wester SR, Heesacker M, Madon S. Confirming gender stereotypes: A social role perspective. *Sex Roles*. 2003; 48(11): 519-528. Doi: 10.1023/A:1023575212526
36. Adak, S. (2015). *Siyaset ve Toplumsal Cinsiyet* (s. 17-32). Toplumsal Cinsiyet Tartışmaları (Feryal Saygılıgil). Ankara: Dipnot Yayınları
37. Pilcher, J., & Whelehan, I. (2004). *50 Key concepts in gender studies*. London: Sage Publications.
38. Günay G, Bener Ö. Kadınların toplumsal cinsiyet rolleri çerçevesinde aile içi yaşamı algılama biçimleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 2011; 15(3): 157-171.
39. Straughn JB, Andriot AL. Education, civic patriotism, and democratic citizenship: Unpacking the education effect on political involvement. *Sociological Forum*. 2011; 26(3): 556-580. Doi: 10.1111/j.1573-7861.2011.01262.x
40. Verhulst B. Integrating classical and contemporary explanations of political participation. *Twin Res Hum Genet*. 2012; 15(1): 42-51. Doi: 10.1375/twin.15.1.42
41. Eser HB, Dinç M. Üniversite öğrencilerinin bireysel düzey değişkenlerinin siyasal öz yeterlilik algısı üzerindeki etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2012; 12: 159-187.
42. Duran H. Siyasal katılımı etkileyen faktörler üzerine bir araştırma: Tavşanlı-Kütahya örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2005; 13: 131-152.
43. Camaj L. The consequences of attribute agenda-setting effects for political trust, participation, and protest behavior. *J Broadcast Electron Media*. 2014; 58(4): 634-654. Doi: 10.1080/08838151.2014.966363
44. Mutume G (2004). *Women break into African politics*. Africa Renewal. (23/09/2020 tarihinde <https://www.un.org/africarenewal/magazine/april-2004/women-break-african-politics> adresinden alınmıştır).
45. Pruyers S, Blais J. Anything women can do men can do better: An experiment examining the effects of stereotype threat on political knowledge and efficacy. *Soc Sci J*. 2014; 51(3): 341-349. Doi: 10.1016/j.soscij.2014.05.005
46. Caprara GV, Vecchione M, Capanna C, Mebane M. Perceived political self-efficacy: Theory, assessment, and applications. *Eur J Soc Psychol*. 2009; 39(6): 1002-1020. Doi: 10.1002/ejsp.604
47. Phillips A (2012). *Demokrasinin Cumhuriyeti*. (2. Baskı). (Alev Türker, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları